

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

W jedenastej księdze *Iliady* czytamy o takim wydarzeniu:

Aleksander, mąż pięknej Heleny, w bitwie raził strzałą Machaona. Był to najlepszy lekarz w obozie Achajów. Natychmiast więc starzec Nestor, książę Pylos, wziął rannego na swój rydwan i odwiózł go ku okrętom.

Tymczasem Achilles stał na rufie ogromnego okrętu. Patrzył na znoj bitwy i na żalną ucieczkę Achajów z pola walki. Był teraz pewien, że już niedługo Achajowie padną mu do kolan, prosząc o przebaczenie i o poniesienie gniewu. Spozrzegł rydwan Nestora. Wydało mu się, że wiezie on Machaona. Konie jednak pędziły zbyt szybko, nie dojrzał więc twarzy rannego. Chcąc się upewnić, wysłał do namiotu Nestora swego druha Patroklosa. Nestor zaś, starzec mądry i doświadczony, nie pominął sposobności, by poprzez Patroklosa wpłynąć na Achillesa. Przypomnił, co się zdarzyło przed laty kilkunastu:

- Przyszliśmy, ja i Odyszeusz, do pięknych domostw Peleusa. Bo zbieraliśmy wtedy, po całej żywej krainie Achajów, ludzi na wyprawę przeciw Troi. Zastaliśmy tam również ciebie, Patroklosie, i twego ojca, Menojtiosa. Był w domu także Achilles. Starzec Peleus, rycerz znamienity, właśnie palił ku czci Zeusa piorunowładcy tłuste udźce na ogrodzonym zewsząd dziedzińcu. Ze złocistego pucharu wylewał ciemne wino na płonąca żertwę, a ty wraz z Achillem opiekaliście kawały mięsa. My obaj stanęliśmy w przedsiönku. Achilles, zdziwiony, zaraz ku nam skoczył. Za ręce nas ujął, wprowadził do środka, poprosił, żebyśmy usiedli. Potem jadło przed nami postawił, jak godzi się gościom. A skorośmy już zaspokoili głód i pragnienie, ja zacząłem mówić. Prosiłem, żebyście wy obaj, ty i Achilles, wyruszyli z nami. Bardzoście tego pragnęli. A tamci, ojcowie, wnet zaczęli wam dawać wiele pouczeń. Peleus zalecał swemu synowi, Achillesowi, żeby zawsze dzielnością górował nad innymi. Tobie zaś, Patroklosie, tak rzekł ojciec Menojtios:

- Moje dziecko, Achilles rodem znamienitszy od ciebie, tyś za to starszy. On silniejszy, ale ty możesz służyć mu radą, zachęta, nauką. Ku dobremu zawsze pójdziesz za tobą!

Nestor więc chciał obecnie, żeby Patroklos użył swego wpływu „ku dobremu” i pojednał Achillesa z Agamemnonem. Syn Menojtiosa wziął sobie do serca te słowa. Jednakże nie zdołał ułagodzić gniewu swego przyjaciela. Achilles nie wyszedł w pole, choć Trojanie coraz mocniej napierali na szyki i obóz Achajów. Trzeba było dopiero śmierci samego Patroklosa, żeby trawiony bólem i żądzą zemsty, ruszył do bitwy.

Ale nie tylko za pośrednictwem Patroklosa usiłowali Achajowie pogodzić się z obrażonym księciem. Już w dziewiątej księdze *Iliady* przedstawione jest poselstwo, które udało się do namiotu Achillesa. Posłami byli Ajas, Odyszeusz, Fojniks. Ten ostatni znał Achillesa najdawniej i najbliżej, bo od dziecka. Nie omieszkał przypomnieć mu tego. Przy sposobności zaś opowiedział dzieje swego życia, bardzo burzliwe, a dla nas niezmiernie interesujące jako obraz obyczajowości tamtych czasów.

Aleksander Krawczuk,
Wojna trojańska. Wiedza Powszechna, Warszawa 1969, s.21-22.

1. Zamieszczony fragment przedstawia:

- a) przyczynę gniewu Achillesa
- b) sposoby pozyskania Achillesa
- c) próby pogodzenia się Achajów z Pelidą
- d) przebieg działań wojennych w Troi

2. W opowieści Nestora znajdziemy wzmiankę o:

- a) starożytnych obyczajach
- b) temperamentach Achillesa
- c) przyjaźni Achillesa z Patroklosem
- d) poselstwie Odyszeusza

3. Z opowieści Nestora wnioskujemy, że starożytni Grecy cenili:

- a) spryt
- c) gościnność
- b) waleczność
- d) tradycje

4. Patroklos przybył do Nestora, aby:

- a) przekonać go do walki
- b) zdobyć informacje
- c) skłonić go do pomocy
- d) powołać się na jego autorytet

5. „Iliada” zawiera opis:

- a) walk pod Troją
- c) dawnych obrzędów
- b) czynów Parysa
- d) losu Achillesa

6. Z zamieszczonego fragmentu wynika, że pojednanie Greków z Achillem odbywało się poprzez:

- a) Menojtiosa
- b) Nestora
- c) Peleusa
- d) Patroklosa

LITERATURA

7. Wizyta Priama w namiocie Achillesa zaowocowała:

- a) jednodniowym rozejmem
- b) zawarciem pokoju
- c) oddaniem zwłok Hektora
- d) porwaniem Bryzeidy

8. Epos homerycki cechuje m.in.:

- a) inwokacja
- b) styl potoczny
- c) brak realizmu w opisach
- d) obecność wszechwiedzącego narratora

9. W drodze do Itaki Odyszeusz musiał stawić opór:

- a) bogini Kirke
- c) Prometeuszowi
- b) Scylli i Harybdzie
- d) bogini Kalipso

10. Mijając wyspę Syren, Odyszeusz nakazał załozde:

- a) ująć najpiękniejszą z nich
- b) ukryć się pod pokładem
- c) złożyć im bogate dary
- d) zakleić uszy woskiem

11. Jacek Soplica wstąpił do zakonu, ponieważ chciał:

- a) uniknąć kary za zbrodnię
- b) odpokutować winy
- c) wyzbyć się pychy i dumy
- d) zapomnieć o świecie

12. Podczas pobytu w zamku Gerwazy opowiedział Hrabie mu o:

- a) wizytach Jacka Soplicy u Stolnika
- b) ataku Moskali na zamek
- c) przybyciu Tadeusza do Soplicowa
- d) planowanym ataku na Soplicowa

13. Podczas polowania na niedźwiedzia ksiądz Robak uratował życie:

- a) Sędziemu Soplicy
- b) Zosi
- c) Tadeuszowi
- d) Hrabiemu Horeszce

14. W balladzie pt. „Świtezianka” czytamy o:

- a) miłości strzelca do dziewczyny
- b) zatopieniu miasta
- c) złamaniu przez młodzieńca przysięgi
- d) ślubie zakochanej pary

15. Balladę jako gatunek literacki charakteryzuje:

- a) ponury nastrój
- b) występowanie duchów, zjaw, rusalek
- c) odwołanie się do tradycji ludowych
- d) motyw winy i kary

16. Pieśń Panny XII w „Pieśni Świętojańskiej o Sobótce” dotyczy:

- a) nieszczęśliwej miłości
- b) uroków życia wiejskiego
- c) problemów samotności
- d) pochwały zdrowia

17. Skawiński objął posadę latarnika, ponieważ:

- a) potrzebował pieniędzy
- b) szukał spokoju
- c) chciał zapomnieć o ojczyźnie
- d) lubił obserwować morze

18. Dramatem jest utwór pt.

- a) „Skąpiec” Moliera
- b) „Balladyna” Słowackiego
- c) „Romeo i Julia” Szekspira
- d) „Mały Książę” de Saint-Exupéry'ego

NAUKA O JĘZYKU

19. Prawidłowo wskazano (przez podkreślenie) orzeczenie w zdaniu:

- a) Zaraz po tym zdarzeniu wziął nogi za pas.
- b) Będą z tobą grał w piłkę.
- c) On został w pokoju.
- d) Ona jest trochę niespokojna.

20. W zdaniu *Na stole w pokoju dziadka nie było żadnych listów od dawnych kolegów.* - podmiotem jest:

- a) pokoju
- b) dziadka
- c) listów
- d) kolegów

21. Imiesłowem przymiotnikowym jest wyraz:

- a) czytano
- b) policzywszy
- c) śpiewający
- d) napisany

22. Błędnie utworzono imiesłów:

- a) zaplótłszy
- b) zamykawszy
- c) zjadwszy
- d) zamiatawszy

23. Błędnie zbudowano zdanie:

- a) Biegąc do domu, z kieszeni wypadły jej rękawiczki.
- b) Mówiąc te słowa, na policzek wystąpił jej rumieniec.
- c) Patrząc na morze, marzyła o dalekim świecie.
- d) Biorąc pieniądze, jeden banknot wypadł mu z dłoni.

24. Zaimki rzeczowne zawiera szereg:

- a) jak, ile
- b) to, co
- c) oni, ja
- d) mój, tam

25. Nieodmienną częścią mowy jest:

- a) przyimek
- b) zaimek przysłowny
- c) liczebnik porządkowy
- d) imiesłów przymiotnikowy

26. Partykuła znajduje się w zdaniu:

- a) Powiedz to wreszcie.
- b) Tylko on o tym wie.
- c) Może o tym słyszałeś?
- d) Weźże się w garść.

27. Partykułę stosujemy, aby:

- a) wzmocnić rozkaz
- b) wyrazić przypuszczenie
- c) zaprzeczyć
- d) zapytać

28. Prawidłowo zapisano skrót w zdaniu:

- a) Idę do dr Nowaka.
- b) To był prof. Kowalski.
- c) Przyszedł mgr. Zawadzki.
- d) Nie znam dra. Pajączka.

29. Skrótownicem głoskowym jest zapis:

- a) ONZ
- b) PKO
- c) PO
- d) PKP

30. Prawidłowo mówimy:

- a) Państwo Nowakowie wyjechało na urlop.
- b) Wypij mleko z kakao.
- c) Dostarczono nam owoców.
- d) Nie umiem tego rozczytać.